

# SZARVAS és VIDÉKE

TÁRSADALMI ES SZÉPIRODALMI HETILAP.

## Szerkesztőség:

Beliczey utca 11. szám, hova a lap szellemi részét  
illető közlemények küldendők.  
Kéziratok vissza nem adatnak.  
BÉRMENTETLEN LEVELEK EL NEM FOGADTATNAK.

## Előfizetési árak:

Egész évre . . . 4 frt. — Félévre . . . . 2 frt  
Negyedévre . . . 1 frt. — Egyes szám . 8 kr.  
MEGJELEN HETENKINT EGYSZER VASÁRNAP.

## Kiadóhivatal:

Beliczey-utca 11. szám. (saját ház.) hová az elő-  
fizetési pénzek intézendők.  
Hirdetéseket jutányos áron elfogad.  
BÉLYEGDIJ MINDEN HIRDETÉSÉRT 30 KRAJCAR.

## Egy magyar találmány.

— A Telefon Hirmondó. —

A legújabb idők korszakalkotó találmányai között, a melyek az emberi szellem diadalát hirdetik, előkelő, sőt mondhatni domináló pozíciót foglalnak el a távolságok elenyésztetését célzó: a vasut, a táviró a telefon. Ezek éreztetik áldásdus hasznukat legáltalánosabban és legközvetlenebbül az emberiséggel, s ezek váltak aránylag rövid idő alatt legnépszerűbbé.

A vasut, a táviró, a telefon azok a találmányok, a melyeknek köszönhetjük azt, hogy ez a fogalom: távolság, lényegesen vesztett jelentőségéből. A keleti express vonat rövid órák alatt száguld át Európán, a kábel táviró szinte hihetetlenül rövid idő alatt közvetíti telegramjainkat Amerikába, vagy Ausztrália számára s csak néhány hét kérdése, hogy megnyíljen a budapest-berlini telefon vonat.

És csodálatos az, hogy az emberek a 19 századnak ezeket a nagy vívmányait mennyire gondolkodás nélkül használják. A luxus vonat utasa nem is tudja elképzelni, hogy valaha utazás „gyors” kocsin is, a Budapestről telefonon bécsi barátjával diskuráló pedig bizonyára nem gondol arra, hogy egy évtizeddel ezelőtt még nem volt meg az a szál drót, a melyen olyan szépen beszélgethetünk a bécsiekkel. S egyik s'm gondolja meg, hogy mennyi fejtörésbe, mennyi munkába került az, míg egy-egy zseni megajándékozhatta embertársait a vasuttal, a táviróval, a telefontal.

De éppen az a körülmény, hogy a publikum olyan hamar megszokta a használatukat, bizonyítja azt, hogy mennyire életszükségletet pótoltak.

Igy van Budapest közönsége a telefon iker-  
testvérével a Telefon Hirmondóval, ezzel a vilá-  
gon egyedül álló magyar találmánnyal is. Ro-

bida és Bellamy irtak fantasztikus regényeikben valami olyan csodáról, a mely műszikál meg felolvasásokat tart az előfizetőnek, a kinek a szobájába ennek a drótjait bevezetik. De ezek az igazán élénk fantáziával megáldott írók is csak a 20. század regényének hitték e csoda megvalósítását. S ime, itt Budapesten, a sokáig barbárnak tartott Magyarország fővárosában akadt egy magyar ember, Edison méltó tanítványa, Puskás Tivadar, a ki — nem törődve a gúnyolódókkal és szkeptikusokkal, — még a 19. században megvalósította ezt a csodát. Alig egy pár esztendeje, hogy Puskás emberei a beszélő ujság első sodronyait kifeszítették a főváros utcáin s ma már minden uri család lakásának falán ott függ a Hirmondó két kagylója és az előfizetők száma meghaladja a 6000-et. A budapesti közönség pedig a melynek valóságos életszükségletévé lett, annyira megszokta a Telefon Hirmondót, mintha a Telefon hangmegosztásának elve mindig ismeretes lett volna. Megszokta a publicum annyira, hogy ma már fölöslegesnek találja dicsérvni s legfeljebb a kritizálásra keres alkalmat.

Az a hír azonban emócióba hozta a fővárosiakat is, hogy a Telefon Hirmondó nem kisebb dologra készül, mint a vidékre való kiterjeszkedésre. Igen, e magyar vállalat intézősége komolyan foglalkozik azzal a tervvel, hogy hálózatát összekapcsolja a vidék nagyobb városaival s ezzel országos vállalattá alakuljon át. Kísérletek is történtek már ez irányban s Arad és Szeged lakói végighallgatták a Telefon Hirmondó egy-egy hangversenyét. Hogy ezek a kísérletek milyen fényesen sikerültek, annak illusztrálására álljon itt a következő néhány sor, a mely a kísérletek után egy vidéki lapban jelent meg: A kitünően sikerült próba felejtethetetlen lesz az előtt a társaság előtt, a mely közel két óra hosszat állott igézete alatt a modern találmányok legmeglepőbb és legbámulatosabbának: a Telefon

Hirmondónak. Oly tisztán hallottuk az operá előadását és a hangversenyt, hogy ezzel szemben a „nil adminari“ elve megszűnik. Ezt meg kellett csodálnunk.

Ilyen lelkesedéssel fogadják a vidékiek annak a hírét, hogy a Telefon Hirmondót hozzájuk elvezetik.

A kísérletek után most már bizonyos, hogy a Hirmondó, a mint Budapesten 612 kilométer hosszú vezetékén 6300 előfizetőnek igényeit tudja kiszolgálni, ugy képes lesz több — az ország nagyobb városaiba elfutó — vezetékkel kielégíteni. A kérdés technikailag meg van oldva.

Nem olyan kicsiny dolog az, ha a Budapestben kimondott szó, az itt elhangzott zené egyszerre csendül meg az ország minden részében. Minden új oszlop, a mely továbbra viszi a Hirmondó sodronyát, egy-egy újabb közvetítője lesz a magyar művelődésnek. Terjeszti a magyar szót, magyar zenét.

A vidék értelmisége rá is jött már arra, hogy e közhasznú vállalat anyagi hasznát és értelmi fellendülését fogja előmozdítani. A vidék együtt fog élni Budapesttel, mert a nagy események, a melyeknek hírét a Telefon hirmondó sodronyai szétviszik, egyszerre keltenek majd hatást a fővárosban és a távoli részekben.

Kiváló szolgálatokat tehet a Hirmondó, ha valamely féves hír demontálásáról lesz szó. Kézre járhat a hatóságoknak büntények felderítésénél, bűnösök kézrekerítésénél. A büntények részleteiről, tettesek személyleírásáról általa értesül leghamarabb a közönség és segédkezet nyújthat a rend őreinek.

Tény az is, hogy gyakran egyesek, vagy vállalatok nagy veszteségei kerülhetnek el az által, hogy az ország minden részében egyszerre kap hiteles értesülést mindenki. Általános ismeretes dolog, hogy a vidéken csak nagyobb czégek, vagy egyes spekulánsok kapnak Budapestről üzleti, főleg tőzsdei ügyekben távirati értesülése-

## SZARVAS és VIDÉKE TÁRCZÁJA.

### Szeret-e?

(M. Gizellának.)

Oh, higgye el nekem, kisasszony,  
Hogy szeretem, hogy szeretem,  
Azóta, hogy megláttam, egyszer,  
Egész világom: szerelem.

Mindig kegyedre gondolok, s így  
Mennyország nekem a világ,  
Állandó a tavasz s verőfény  
És mindig nyílik a virág.

Madonna-arczát egyre látom,  
Reám villog két szép szeme,  
Hajának selymét szinte érzem . . .  
De nem tudom, hogy szeret-e?

Oh, mondja meg nekem, kisasszony,  
Hogy szeret-e, hogy szeret-e?  
Avagy csupán kaczerlkodás-e  
Elbámuló tekintetete?!

R. F.

### Hangulat.

Szép kis lány néz az utca tulsó  
Feléről át felém,  
És én csodálkozom tüzes, szép  
Két fekete szemén.

Sokáig nézünk egy a másra,  
Mig végre a szemem  
— Miért, miért nem — megtelik  
Könnyekkel hirtelen.

R. F.

### A kíváncsi.

Két éve már, hogy a bájos Főthi Fridából asszonyka lett, Domokos Gáspár felesége. Megjegyzem, hogy szerelmi házasság volt, de istenem, két év egy szép asszony életében hosszú idő s az asszony már-már kezdett unatkozni, mikor egyedül ült a kandalló mellett, Ó most nagy társaság van jelen, ott van a szép Hegyiné, meg Fodor Kálmán törvényszéki bíró folyton fiatalodó felesége, (azt mondják, hogy azóta fiatalodik, mióta olyan kicsapongó életet él.) azután ott van egy

pár fejlett leány, a Bozsóky nővérek, kiknek egyike örökös menyasszonyjelölt, de aki, — nagyon valószínű — sohasem fogja meglátni az ígért földjét. Ott van az estélyek és bálók ünnepeitje, Édeskuty Alice, ki olyan bravurt csinált, hogy férjével, a kapitánnyal folytatott öt hónapi együttélés után elszöktette magát a hozzájuk járó hadnagy ural. S voltak mások, férfiak is, s ott volt közöttük a hadnagy ur, de a kapitány is.

A kapitány orrát egy csinos, alapos vágás díszíté, s ha valaki szembe nézett vele, hát ökvetle az hitte és illető, hogy a kapitány úrnak iker orrai vannak. Ezt a csodát a hadnagy ur tette vele, kívül a szöketés után egy kis olympusi játékot kellett rendeznie, amugy felső utasításra is.

A párbaj után a hadnagyot átheiyezték az ezredből s a kapitány kibékült vele e szavak kíséretében: — A becsületnek elég van téve, pajtás, örök hállával tartozom, hogy elszöktetted a feleségemet. Most már vedd nyakadra a hitelezőit is.

Azóta a kapitány Domokos Gáspárnéhoz mindgyakrabban járt. A szalmaözvegyecske egy pár hónapig turbékolt hadnagyával s csak mikor kimondták a válást, adta ki az utat lovagjának. De azért nem maradt lovag nélkül.

Tehát sokan voltak Domokos Gáspárnál s csak ő nem volt a sok között. A miniszterium Pozsonyba

ket. A jól értesült spekulánsok azután igyekeznek a közönséget kihasználni. Az sem ritka eset, hogy a vidéki üzletember budapesti megbízottja spekulácziójának esik áldozatul. Ezeket a bajokat mind orvosolja a Telefon Hirmondó.

Ennek segélyével egy időben és pedig a távirati utnál is sokkal gyorsabban értesülnek budapestiek és vidékiek mindarról, a mi az üzlet, a kereskedelem körébe vág, legyen az termény, érték, vagy vállalat, a melynek részvényei a budapesti, esetleg külföldi tőzsdéken jegyeztek.

A Telefon Hirmondó kiterjeszkedéséről a napi sajtó öröndetes fejlődése is várható. A közönség érdeklődéssel fogja várni azt a hiriapot, a mely részletes tájékoztatást nyújt azokról az eseményekről, a melyekről a Hirmondó rövid, távirati stílusban előadott híre alapján már értesült. Főleg a vidéki lapoknak lesz jó a szerkesztőségükbe bevezetett beszélő újság. Ettől fogják kapni leggyorsabb tudósításukat.

És mennyi — előttünk eddig még ismeretlen — szórakozásban lesz része a vidékieknek ezentul. Kemény téli időkben, mikor gyakran a vasúti összeköttetés is megszakad, a Hirmondó sodronya lesz az egyetlen szál, a mely e félreeső várost a világhoz köti. De ez aztán hatalmas szál lesz. Mi mindent fog ez magával vinni. Nappal pontosan megállapított napirend szerint beosztott hasznos és érdekes híreket este pedig operaházi előadásokat.

Igen, az ország egyetlen dalmű színháza, a budapesti operaház, ez időtől kezdve decentralizálódik. De nemcsak a klasszikus operazenét, hanem esetről-esetre a népszínház könnyed operettjeit is elviszik a Hirmondó vezetékai a két színház premierjeit a vidék ugyanakkor fogja élvezni, a mikor Budapest. — Színházi előadásokon kívül még katonazenében cigány-muzsikában és egyszer-másszor házi hangversenyekben is gyönyörködhetnek az előfizetők, ez utóbbiakon a főváros első művésznői, művészei és írói közvetlenül a Telefon Hirmondó hallgatói számára énekelnek, zenélnek, vagy legújabb műveiket olvassák fel.

Mind ezeket az előnyöket nagy mértékben fogja észrevehetővé tenni a riadójel: Sok kísérletezés után a Hirmondó műszaki osztályának sikerült kitalálni egy olyan jelző készüléket a mivel a szerkesztőség figyelmeztetheti a publikumot egy-egy nagyobb fontosságú eseményre, a miről éppen akkor ad hírt a beszélő újság. Szükséges volt ez azért, mert a közönség nem ülhet szakadatlanul a Telefon Hirmondó kagylójánál s így talán éppen azt mulasztaná el a nap történetéből, a mi a legfontosabb. A riadójelet használja fel a vállalat a pontos idő jelzésére is. Reggel 9 délután 12 este 7 órákor mindig megszólal a riadójel és hangja és tizedmásod percnyi pontossággal tudatja a meteorológiai intézet által megállapított idő pontot. Ez az intézkedés elejét fogja venni annak a régi miszeriának, hogy az órák mindenütt másképp és — pontatlanul járnak.

Hasznos és szórakoztató tehát egyaránt a Telefon Hirmondó, a miről — úgy hisszük —

nem sokára lesz alkalma meggyőződni a vidék közönségének. És ha az országban szerte kiépül a Hirmondó hatalmas hálózata, ez ismét oly dolog lesz, a melyre a külföld előtt (a hol efféle még sehol sincs) büszkén hivatkozhatunk, mint rohanos haladásunk egyik erős bizonyítékára. Nincs is már messze az az idő, a mikora vidék is egészen természetesen fogja találni, hogy az egy központban elhangzott felolvasást vagy zenét az ország legkülönbözőbb részeiben egyszerre ezren meg ezren hallgathassák, A Telefon Hirmondó is arra sorsa fog jutni, a mire a többi nagy korszakos találmány: a vasút, a táviró és a telefon — megszokják és nélkülözhetetlenné válik.

## HIREK.

— **Lelkész választás.** Mult vasárnap lett meg választva a helybeli ág. hitv. ev. egyház harmadik lelkésze Zvarinyi János csomádi lelkész személyében. A beadott 1130 szavazatlól 856 Zvarinyira 374 Lakay Péter ocsovai lelkészre esett s így 482 szavazattöbbséggel a fentebb említett lelkész lett megválasztva. Üdvözljük őt körünkben.

— **Majális hete.** Nem kevesebb mint három majálisról tudunk, a melyek mind e héten „zajlanak” le; kettőt az apró világ örömére rendeznek: egyiket Kicska Hermin néni, a másikat Mihálfé Emma néni; ovodai majális a nevük, de mulatnak ott majd a nagyok is. A főmajális pénteken lesz az Anna-liget árnyékos fájának híis aljában: a főgymnasium ifjusága buzgalkodik már régiebb idő óta hogy kellemes nyári mulatság emlékében maradjon az idej majális is. Udvardy Sándor tanár gondoskodik a rendező-bizottság élén a sikeréről, Benka Gyuláné unó pedig a házi-asszony nehéz szerepét viszi. Lesz tornászás, futás, lúzer, stb., végül — finis coronat opus, magyarul: végén esatlan az ostor — táncz.

— **Évzáró vizsga.** A helybeli polgári leányiskola évzáró vizsgája jun. 24. 25. 26. napjain. A val-lásvizsga az intézetben a többi tárgyól pedig a fő-gymnasium dísztermében lesz megtartva.

— **Helyettesítés.** Valentinyi Jenő polgári iskolai igazgató betegeskedése folytán az igazgatói teendők végzésével Margócsi Gyula tanító lett megbízva.

— **Tanító értekezlet.** A helyi tanító-egyesület ma délután 4 órákor a piactéri Moravcsik féle iskolában rendes értekezletet tart, melyre a tagok figyelmét ez uton is felhívjuk.

— **Confirmáció.** A helybeli ág. ev. egyház konfirmandusainak azon része, mely tótnyelve nyer előkészítést, szerdán délután vizsgát tesz, csütörtökön pedig az urvacsorát veszik fel.

— **Ovodai majális.** Plenczner Lajosné szül. Kicska Berta ovónő által vezetett ovodások majálisa május 26-án lesz megtartva. A többi ovodákban mint hall-juk majd júniális lesz tartva.

— **Fogorvos.** Kovács J. Budapestről ki már évek óta ellátogat városunkba, egyhét óta ismét itten

működik. Bátorodik a n. é. közönséget figyelmeztetni hogy azok kik fogban szenvednek minél előbb keres-sék fel, mert vannak mütetek (Plombirozás és fogbe-tetek) mik több időt vesznek igénybe. Lakása „Árpád” Szálló 1-ső szám.

— **Képviselőtestületi közgyűlés,** volt e hó 22-én, a melyen több érdekes és fontos tárgy került napirendre. Így ekkor tárgyalták az aszfaltjárda építésére megkötött szerződést, a holt Körös meder vizé-nek élő vízzel való ellátásának tárgyában hozott bel-ügyminiszteri határozatot. Részletesebben e gyűlésről t é r s z ü k e m i a t t csak jövő számunkban referál-hatunk.

— **Csudabogár.** A tavaszi verőfényen sütkérező rovarok közzé hadd kerüljön egy csudabogár is. Váro-sunk fölöttébb érdemes Elöljárósága május 22-ére kép-viselőtestületi közgyűlést hívott egybe s a tárgysorozat pontjai közzé felvette ötödiknek ezt: „A szarvasi ma-gyar királyi adóhivatallal megkötendő házbérszerződés megerősítése 1891. január 1-től 1901-dik évi deczem-ber hó 31-ig terjedő 3 évi időszakra.” Tehát a legújabb számtani művelet ilyesformájú:

1901
—1891
3

A mint értesülünk, az előljáróság támogatásával nemsokára megjelenik Szikes Antal nyomdájának izlé-ses stb. kiállításában egy legújabb tankönyv, a mely-ben ilyes példák lesznek: 1. Ha két ökröt tölem elcsp-tak és én feljelentem a bíróságnál ez esetet, nem ka-pok vissza semmit. — 2. Volt 16 frtom, kimentem a a vasuthoz, maradt az udvarban 5 csirke.

— **Uj színházi épület.** A város legutóbbi képviselőtestületi közgyűlésen elfogadták egy nyári színház építését. Az új színház az Árpád vendéglő tel-kén fog felépülni, a mi helyeselhető, csak az volna kívánatos, hogy mielőbb elkészülne mert az idei színi évadban nehezen fog beletörődni a színházlátogató közönség a vendéglő hiányába.

— **Halálozások.** Özv. Sziráczy Pálné szül. Mikolai Erzsébet, Sziráczy János ev. tanító édes anyja 84 éves korában meghalt. Temetése május 20-án nagy részvét mellett ment végbe. Béke poraira. — Pintér Pálné f. hó 19-én délelőtt 10 órákor, élete 64-ik évében hosszas szenvedés után jobblétre szenderült. Temetése f. hó 21-én ment végbe, nagy részvét mellett Békés-Szent-Andráson. Áldás és béke lengjen porai felett!

— **Hamis pénz.** Két öcsödi suhancznak nem volt jobb dolga, fogták magukat és pénzverdét ál-lítottak fel. Az állammal nem igen rokonszenveztek, mert kárára törtek de a koronával jó viszonyban voltak ölből öntötték, valamint 20 filléreseket de tudni nem tudtak rajtuk. Még mielőtt forgalomba hozhatták volna a hamis pénzt, elfogták a két reményteljes fiut és behozták Szarvasra.

— **A sertésvész** Mágocson megszünt, a minek következtében a határ a zárlat alól feloldatott.

— **Gyomai vásár.** Gyomán a tavaszi vásár május hó 29-én és 30-án lesz. A sikerben általánosan biznak.

— **Gyermekek helyet a szülők.** A vasutnál minden kártevésért, melyet 12 évnél fiatalabb gyerme-kek követnek el, a szülők vagy a gyámok felelősek. Apák, anyák, óvjátok hát zsebeteket!

— **Hölgyek a hölgyeknek.** E kérdésben vitatkozni nem lehet, a hölgyek kétszeres érdeklődéssel olvassák a nők írta novellákat. Mert hogy hogyan gon-dolkodnak a férfiak az élet ezen kérdéseiről s többek között a szerelemről, arról a mindennapi életben elég gyakran meggyőző alaknak, de hogy mindenről a mi a nők véleménye arról azonban a novellákban nyernek felvilágosítást, a mit a nők irnak. Az Ország-Világ hogy nő olvasóinak kedveskedjék e heti számában novellákat hoz a nők kedvencz urnőitől a kedves tollu Harmath Lujzától, a kitűnő írónőtől Csapó Gizellától, és a finom lelkületű Grocz Gizellától. E heti számban fejezi be Gaál Karolina regényét, a mely annyira megnyerte olvasóink tetszését. E mellett természetesen a magasza-talándó mai jelesei is irtak az Ország-Világ e heti szá-mába, még pedig Váradi Antal, Colonel, Hevesi Sán-dor stb. E közlemények mellé szép illusztrációk sora-koznak, a melyek nagy része a pozsonyi ünnepélyeket mutatja be. Az Ország-Világ előfizetési ára negyedévre 2 frt. Mutatványszámokat kívánatra ingyen küld a kiadóhivatal (Hold-utca 7.)

— **Viczinális viccz.** Két uri ember megy a a Beliczey-uton a népkert felé. Réthy Sándor üzlete előtt haladva így szól az egyik:

— Tudja, hogy miért nyílnak itt az akácok?

küldte valami tegyelmi vizsgálatra. (Bocsásson meg a város, hogy ép reá akasztom a fegyelmet!)

Az asszonyi hitlenségéről, esküszegéséről folyt a csevegés. Domokosné mohón hallgatta a különböző véleményeket, melyek utolsóját a hadnagyocska mondta, — különösen hangsúlyozva minden szót:

— Én butának és banálisnak tartok minden asz-szonyt, ki urát, ha nem szereti, meg nem csalja.

Domokos Gáspárné piros lett, mint a pipacs, lo-sütötte szemeit s mert a faluról került a fővárosba, azt hitte, hogy most mindenki buta s banális asszony-nak, libának tartja őt.

— És a hadnagyocska győzelme könnyű volt. Reg-gel megérkezett a férj (nem tudom mikor jön a vonat Pozsonyból) és reggel elutazott a szökőpár Cirtvenicába. (Nem tudom mikor megy a vonat ide, de azt tudom, hogy erre a fürdőre ráfér a reklám.)

Domokos Gáspár kétségbe volt esve először a szobában szaladgált mint a bolond, majd egyik barát-jától a másikhoz, végre a kapitány besugta neki:

— Pajtás, Cirtvenicába mentek.

— És Domokos Gáspár csakugyan ott találta a szerelmeseket. A szerelmesek azonban nem voltak szerelmesek. Este érkezett meg a férj s ennek daczára

a nőt egyedül találta. Ott zokogott a földre borulva s kiáltozta ég felé emelt kezekkel:

— Minek is mentem vele! Hogy menjek haza s szegény Gáspárom most mit csinál! Óh jaj nekem!

Domokos Gáspár meg volt hatva, hogy feleségét ilyen állapotban találta, kitérta karjait s reszkető hangon szólt:

— Itt vagyok lelkem édes Fridám.

Az asszony kitérta karjait s . . . de már igazán későn van, hagyjuk magára a boldog házaspárt . . .

\* \* \*

Domokosné persze elbeszélte a férjének, hogy már a vasuton is elfogta a két-égbecsés s nem eresztette magához a hadnagyot. A mint pedig a fürdő-helyre érték, rögtön irt, hogy ha meg tud bocsátani, jöjjön érte. Térden állva esdekel, ne haragudjon rá, s ne hagyja meghalni, hanem szabadítsa meg a csábító karjaiból. (Attól ugyan mindég eléggé távol volt.)

— De hát hogy jöhettél a gondolatra, hogy meg-szokjél azzal a majommal? — kérdé Domokos Gáspár úgy hajnalban a feleségét.

— Tudod a te csacska feleséged kíváncsi volt arra hogy milyen is egy ostoba kaland felett a tulboldog nő.

— Mert tavasz van.  
— Dehogy! Hogy a virágok illata elnyomja a Réthy-parfume-t.

— **Mi hát a baja?** Egyik vidéki járásbíróhoz beállít egy ügyvéd, utána egy jámbor képű ipáros-forma ember. Az ügyvéd széles ember s mindjárt nagy hévvel kezdi el mondókáját, hogy így, meg amúgy, ő védencaze ügyében valami felvilágosítást kérne.

E perczen nyílik az ajtó s a belépő hivataloszolga valamit sug az ügyvéd felébe. Ez kirohan s utközben visszaszól a bírónak, hogy végezzen addig a féllel. A bíró neki fog a hivatalos eljárásnak s azt kérdi a féltől:

— Mit akar?

A fél azonban nem szól semmit. A bíró azt hiszi, hogy süket.

— Mit akar — rivall rá újra.

A fél csak tovább hallgat s zavartan mosolyog.

— János! kiált ki a türelmet vesztett bíró.

A hivataloszolga belép.

— Menjen, hívja be a joggyakornok urat.

A joggyakornok ur belép.

— Kóköröcsin ur, — kiáltson egy borzasztó nagyot.

A joggyakornok nagyot sóhajt s iszonyu hangon elkiáltja magát:

— Tűz van!

A bíró ráival, hogy mit akar?

A joggyakornok mellatlankodva védi magát, hogy ő csak a bíró ur utasításai szerint járt el.

— Ennek a süket embernek kiáltson, hogy mit akar? lármázott a bíró.

A joggyakornok megpróbálta, de a fél a nem felelt, hanem szenvedő arc-czal befogta a fülét.

A bíró elgondolkozott. Ha ez az ember nem süket akkor bolond. Átszalajtottak az orvosért, a ki átellenben lakott. Ez megvizsgálta a felet s konstataha róla, hogy nem bolond, hanem néma. — Éppen a diagnózis végére ért, mikor belépett az ügyvéd.

A bíró dühösen támadt rá:

— Hogy hozhat a nyakamra olyan felet, a ki néma?

— Nem néma az uram!

— Hát akkor bolond!

— Nem bolond az uram!

— Hát akkor süket!

— Nem süket az uram!

— Hát akkor mi baja?

— Hát tót az istenadta s az urak bizonyosan magyarul beszéltek hozzá.

— **A t. hölgyközönségnek.** Kik olcsó és izléses selyem, gyapju és nyári mosókelmét akarnak vásárolni, kérjék Weiner Mátyás (Budapest, Andrássy ut 3.) legnagyobb divatruházának legújabb tavaszi és nyári minta gyűjteményét, melyet ingyen és bérmentve küldenek meg. Fontos! Megirandó, hogy mily minőségű és körülbelül mily áru szövet-, vagy selyem- minta küldessék.

— **Idők jele.** Egyik legmegbízhatóbb forrásunkból kapjuk ma, az utóbbi években szépen fejlődött gazdasági gépiparunk sajnálatos hanyatlását tanúsító azon értesítést, hogy hazánkban legrégibb és legtekinélyesebb vállalatainak egyike: a Schlick-féle vasöntőde és gépgyár r. t. Budapesten, a gazdasági gépek és eszközök gyártását ezentul jóval szűkebb keretbe szorítja, a mennyiben ezen gépek és eszközök nagyobb részének további készítésével felhagy és a raktárában felhalmozott nagy mennyiségű ilyenmü gépek és eszközöknek, minden elfogadható árbán való elárusítását, ugy egyenként, mint csoportokban határozta el. Mint a helyzet ösmerői bátran regisztrálhatjuk, hogy ezen derék vállalatnak eme részletes visszavonulása a gazdasági gépszakmától, tisztán csak e téren dugó, áldatlan versenyben nyeri magyarázatát, mely !szükségessé tette volna azt, hogy országszerte kitűnőnek elismert gyártmányainak minőségét, a mélyen leszorított árakkal hozza összhangzalba. A társulat, melynek készítményei a legutóbbi millenaris kiállításon is méltó feltűnést keltettek és a legnagyobb kitüntetés a díszoklevelet nyerték el, semhogy az üzletvezetés régi, dicséretes tradíciójától eltérjen, miután meggyőződött arról, hogy jó árut, a mi piaci árak mellett, csak veszteséggel hozhatna forgalomba, inkább lemondott a további versenyről, élénk sajnálatára a hazai gazdáközönségnek, mely bizonyára tájédalmasan fogja nélkülözni ezen jeles megbízható cég, szolid gyártmányait és nagy kárára gazdasági gépiparunknak melyben egyelőre pótolhatatlan lézagot hagy maga után. Hallomás szerint, a társulat ezentul fokozott tevékenységgel fog a már eddig is virágzó többi osztályainak, mint: hid-, gép- és waggon építészeti, vas-

horgany- és ércöntőde, épületlakatosság, vasszerkezetek stb. minél nagyobb mérvben való fejlesztésére törekedni.

## I R O D A L O M.

### Novellisták.

Írta: Gedő Simon.

Régi hírlapjaink nehézkesek voltak, az újabbak frissebbek mozgékonyabbak, mert az általános sajtószabadság és technikai fejlődés mellett, kiválóan könyűsre és a közönség mulattatására törekednek. Politikai lapjaink az irodalmat nem szolgálják mint régen a midőn a megtiprott nemzet irodalmi téren védte magát és ma lapjaink a fősulyt a mindenféle hírek gyors közlésére és szenzáció hajhászásra fektetik s a kapocs a politikai és irodalmi közlemények között lazulni kezd. De van lapjainknak egy rovata mely mintegy középhelyet látszik elfoglalni a hírlap-irodalom s a szó szoros értelmében vett irodalom között a tárcaza.

A tárcaza az egy sajtósági műfaj. Arányai, hangja stílusa az újság céljainak méreteinek megfelelően van meghatározva. Alapjára nézve az újságírás és a valódi irodalom között ingadozik és annál értékesebb, minél inkább megközelíti az irodalom nívóját és lehet abszolút irodalmi becse is, ha kitűnően van megszerkesztve és irodalmi stílussal megírva. Tárcaza sokféle. Legtöbbször néhány hasábos rajz vagy karczolat, vázlat, életkép vagy puszta csevegés. Az író a tárcaza tárgyába tudományt, filozófiát, poezist társadalmi problémát vegyített és az előadásban élénkségre, könnyedségre, szellemességre és változatosságra törekszik.

Az írók sokasága ma közönségnek ír s a nyilvánossággal s e nagyközönséggel szolgálja a nagy közönséget, mely praenumerál. És a közönség tetszése a pályabér, melyet az író elérhet, mindenki a maga módja szerint. És a nyílt lévén a verseny, az író szabadon és függetlenül írhat és helyzete találékonytá, termékenyit teszi, de sokszor talán felületesebbé és léhábbá is. S ezen törekvő és bizonyára tehetséges írók tehetségükhöz „legméltóbbnak tartják ezt az új zsánert, melyben szellemesen cseveghet és megfigyelő tehciségüket érvényesíthetik. De a tehetséges írók is hibába esnek, mért munkáik legtöbb esetben rögtönzöttek és meglátszik rajtuk a napszámos munka nyoma. Vannak tárcazáink között igen sokan kik stílus dolgában bizonyos virtuozitással tudnak valamit leírni és hangulatképeikkel bizonyos illuziókat keltenek az olvasóban. A tárcazában nem annyira a feltaláló tehciség mindinkább az író megfigyelő képessége és egyik-másik hangulat érvényesül. A tárcaza tárgyát sokszor egy finom lélektani megfigyelés szolgáltatja és a megfigyelést költőileg értékesíteni igen sok tárcazáink tudja mesteri módon. Ezen költős megfigyelések rendszeren a léleknek egy-egy oldalára, alapotának egy-egy mozzanatára vonatkozik. A töredékesség, vázlatosság benyomását kelti a legtöbb tárcaza, egy alakot egy viszonyt, egy helyzetet rajzol és színez ki sokszor igen ügyesen, találóan és meghatóan. Az író egy többé-kevésbé érdekes helyzetet feltalálva, annak a helyzetnek rögtöni komikus, tragikus vagy szentimentális megoldását eszközli. Alakot vagy viszonyt rajzolván, az alak sorsát a viszony előzményeit és következményeit szóval a tulajdonképeni elbeszélni való mozzanatokot már csak megvázolja. Így és ezért lesz a tárcaza töredékes aprósággá, rajzzá vázlattá, képpé. Az ilyen rajz értékét erős írói egyéniség, megszürt izlés rövid vonásokban sokat egybefoglalt jellemzés adhatja meg.

Ezt a műfajt igen sokan művelik, és sok avatlatoll is. És maga a műfaj is olyan, hogy nagy változatossága mellett, a mellett, hogy lehet idealis, romantikus, realiztikus, fantasztikus vagy naturalisztikus tartalmának kell lennie. Képzélet, találékonytás, bonyodalom az ember és a jellem festése, a jó stílus mind tényező: az elbeszélésnek. De a rajznak a vázlatos képnek egyik nagy hibája, hogy nincs benne történet, igaz ugyan, hogy van benne elegendő okoskodás, elemzés hangulat megfigyelés. De mivé lesz a rajz, ha egy avatlatlan író fog hozzá, avagy egy nem épen erős és öntudatos írói egyéniség? Egy pár jelenet az életből egy érdektelen kaland, egy adoma elnyújtva erdő mező leírása, szerelmi történet kevés bonyodalommal, kevés izléssel és erkölcsi érülettel rajzolva, de sok naturalizmussal. És a tárcaza szabadformájánál és változatos-

ságánál fogva a szerkezet és a jellemzés is vázlatos. Egy jeles írónk e fölött így fakadt ki nem épen ok nélkül: A mai divat, a formai és tartalmi pongyolaság, találékonytás koldusszegénysége, a szakgatottság, töredékesség, a csonkaság; a természetesség affektálása és ezen a réven a külső mindennapiság keretében a lelki szertelenségek; a hajhászott egyszerűség, a keresett keresetlenség és a szertelenség mintha természetes volna. Hosszas magyarázattal élére állított dolgok. Öszetett és meghasonlott érzések, lelkiállapotok halmozása és elemzése mese és bonyodalom nélkül. Régen vagy régebben egyszerű, természetes érzéseket írtak és külső viszonyok érdekes és bonyodalmas fordulatába keverték. Ma összebonyolodott szinte érthetetlen érzésbeli világot festenek külső bonyolítás nélkül.

A tárcaza megalkotója, a tárcazáris-apa, vagy a tárcazáris apa, a mint mondani szokták Porzó-Ágai Adolf. Tárcazáit realis világfelfogás és jóízű magyaros humor jellemzik. Temérdek ötlettel, gondos stílussal, eredeti megfigyeléssel ír. Melegséggel közvetlenséggel rajzolja hősei belső világát. Legkiválóbb alkotásai: zsánerképei. Igen nagy hatással volt kortársaira és az újabb novellista gárdára, melynek legtöbb tagja sokat tanult tőle és követte irányát és művei formáit elsajátította és ellette azokat a mély megfigyeléssel, nagy éleslátással megírt zellemrajzokat és zsánerképeket, a gyönyörű formákat mély tartalommal, filozófiával és egyéniség közvetlen érvényrejtuttatásával, érzést ragyogó poezissal és mindezt szószaporítás és unalmassá válás nélkül.

(Folyt. köv.)

A szerkesztésért felelős: SÁMUEL ADOLF.

## H I R D E T É S E K.

Egy szép és legjobb karban levő garnitúra, áll egy szalon dívány hat karosszék és egy könyv állványból azonnal eladó. Czim a hiadóhivatalban.

 Iparosok és gazdák figyelmébe

ajánljuk

locomobilfűtéshez

kitűnően alkalmas

salgótarjáni és petrozsényi

darabos, koczka- és dió-szenjűket,

valamint

aknaszenjűket

kazánfűtéshez.

Gyors és pontos szállítás.

A salgótarjáni kőszénbánya részvénytársulat igazgatósága

Budapest, V., József-tér 14.

**Pántlikagilisztában és gyomorhajban szenved az emberiség fele része.**



**Védjegy.**

**A szenvedő emberiség vigasztalására és segélyére!** Kik galandféregben és gyomorhajban szenvednek!

**Pántlikagilisztá** fejestől, és gyomorhaj a **páfrány-tokocskák** által, fájdalom nélkül, jóállás mellett, a legrövidebb idő alatt (6 percz alatt) teljesen elhajtatik. **Egyedül valódi kapható:** **Schneider József** gyógyszerésznél **Resicán, fő-utca 3.** (Délmagyarország.)

Ezen kitünő gyógyszer fájdalom nélküli, gyors és biztos eredményéért jóállás nyújtatik. Nem árt, ha a pántlikagilisztá-féreg nincs is jelen. — Az életkor megjelölendő. — **Törvényesen védve.** — Egy eredeti doboz pontos használati utasítással a bel- és külföld részére **frt 3-50** postai utánvétellel vagy a fenti összegnek előre való beküldésével. **A pántlikagilisztá tünetei a következők:** az arcz halvány-sárga, bágyadt tekintet, kék szemkarikák, lesoványodás, elnyájkásodás, bevojt nyelv, emésztetlenség, étvágytalanság, felváltva mohó étvágygyal, gyakori rosszullet vagy éjen ájulások és szédülés főleg éhgyomornál, egy gombolyag felszállása egész a nyakig, nyálösszegyülemlés, a fészt megdagadása, gyomorsav, gyomorhév, gyakori felbötögés, belgörcs, hengegetés, hullámszerű mozgások, szuró szívó fájdalmak és szurások a belekben, szívdobogás, a vérkeringés rendetlenségei különösen nőknél, gyakori véletlenül beálló főfájás, a buskomorságra való hajlam, életuntagság és a halál óhajtása. Továbbá itt minden gyógyszer kapható. **Santaltokocskák** hatásukban felülmúlhatlanok, gyorsan és biztosan gyógyítanak nőknél és uraknál elgyengült férfierőt, huyacsófolásokat, folyásokat nőknél és uraknál befecskendezés nélkül. Egy doboz ára 2 frt. 50 kr. Makacs baj ellen egy dupla adag 4 frt. Mind egyedül valódi kapható:

**Schneider J. gyógyszerésznél, Resicán fő-utca 3.** (Délmagyarország.)

**Millió betegnek segített már ez a szer.**

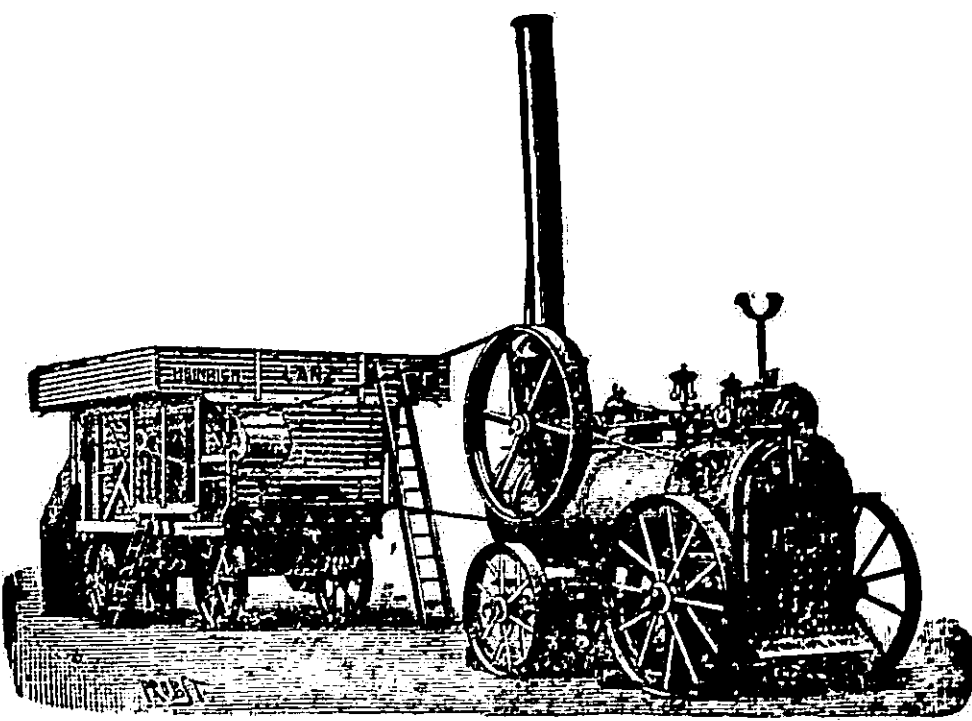
Itt még kapható a legjobb iszákosság (részeség) elleni szer, 1 üveg ára 2 frt, öreg bajnál 4 frt.

5-2

**Drössler Károly**

cs. és kir. szab. gazdasági gépgyár, vas és érc-öntöde

**Budapest, VI., Váci-körut 59. sz.**  
Alapított 1866-ban.



Ajánlja saját gyártmányú legkifűnőbb kivitelű **szabadalmazott gőzcséplőkészleteit**, melyek a magyar gazdasági viszonyoknak **legcél-szerűbben** megfelelnek és az összes gazdaságra vágó gépeit.

Kizárólagos képviselőség Magyarország részére.

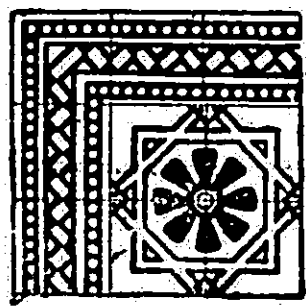
**LANZ HENRIK** mannheimi ezégtől,

mely elismert legnagyobb és legjelentékenyebb gyár **gőzmozdonyok és cséplőgépekben**; többiak **háromszöri légtisztításra** berendezve

Ezen készletek minden eddigi versenycsép-lésnél az **összes versengő belöld és angol gyártmányokat legmagyarabb kitűntetés-sel legyőzték.** Ezek tehát a világ legjobb **gőzcséplőkészletei.**

Képes árjegyzékkel bérmentve, felvilágosítás-sal készséggel szolgálunk.

13-10



**WALLA JÓZSEF**

mozaik- és cementáru-gyára

építési anyagok raktára

**BUDAPEST, VII., Rottenbiller-utca 13.**

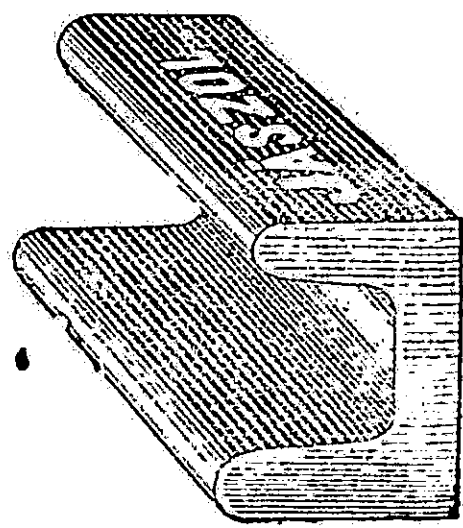
**Vállalkozik:**

Gránit-teraszok,  
Betonirozások,  
Madencékek,  
Csatornázások,  
Szökőkútak,  
Jászolok,  
Cement-vizelők,  
Cement-lapok és  
Mozaik-lapokkali köve-zések elkészítésére,  
Fayence-lapokkali fal-burkolások stb.

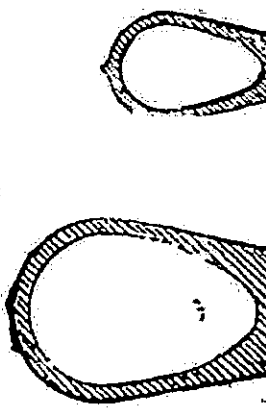
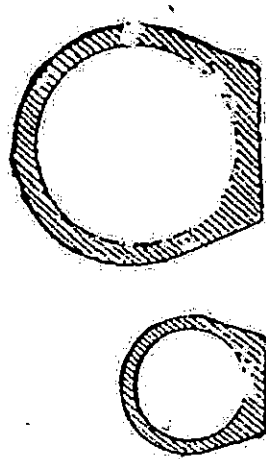
**Raktárt tart:**

Kerám-lapok,  
Kelheimi lapok,  
Mozaik-lapok mettlachi módra,  
Terracotta-árul-,  
Aszfalt tető lemez,  
Tűzálló téglák,  
Kőagyag csövek,  
Kémény toldalékok kő-agyagból stb.

Mennyezet ná-d-szövet-raktár  
(Stüben-+Rohrgewöbe)



Gyári raktára a Gartenauj  
Portland cement vizáló-mész-gyármak.



6-8

**A gazdaközönség és a gépkereskedők figyelmébe!**

Gazdasági géposztályunk raktáraiban, az éppen lefolyt üzletév váratlanul gyenge forgalma, mindenemű gazdasági gépekből u. m.:

4, 6 és 8 HP gőzcséplőkészletek, járgányok és járgányos cséplőgépek, Backer-rendszerű és Vidats-fele rosták, egy és többvasu ekék, boronák, rögtörő hengerek, vetőgépek, tengeri vetőkészületek, aratógépek és fűkaszalók, szecskavágók, répavágók és zuzók, kukorica morzsolók és csöves tengeri darálók, egy és két járatu őrlőmalmok, olajpresek stb. stb.

nagymérvű készlet összetorlódását okozván, igazgatóságunk kapcsolatban azon határozatával, hogy egyes gazdasági gépek további gyártásával teljesen felhagyjunk, ezen nagy készletek, a jövő tavasz folyamán, rendkívüli mérsékelt áron való eladását akarja eszközölni.

Ezt azon megjegyzéssel hozzuk a t. érdekelt közönség tudomására, hogy az eladás nemcsak egyes darabokban, hanem esetleg kisebb-nagyobb tömegekben is történik, a szerint, a mint erre igényt tartó gazdák és hivatott kereskedők jelentkezni fognak.

**Ritka alkalom kínálkozik most az érdekelteknek, elismert kitünő minőségű gazdasági gépeket és eszközöket, rendkívül alacsony árak és előnyös feltételek mellett beszerezni.**

Minden ezen tárgyra vonatkozó kérdézősküdsre, mely egyenesen hozzánk címzendő, szívesen fogunk felvilágosítással és árajánlatokkal szolgálni. Tisztelettel

**SCHLIK-fele vasöntöde és gépgyár r.-t**  
Budapest, Külső váczi-ut 29-37.

18-12

**Szobafestő, mázoló és tapétázó műhely megnyitás.**

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szives tudomására hozni, hogy Szarvason a Belyczey-utca 11 sz. alatti házban

**szobafestő, mázoló és tapétázó**

műhelyt nyitottam.

Szakképzettségemet több éven át a legnagyobb városokban és legelső műhelyekben szereztem meg, s így képes vagyok még a legkényesebb igényeknek is megfelelni.

A nagyérdemű közönség becses pártfogásáért esedezem

**Wanderstein Mátyás**  
szoba-festő, mázoló és tapétázó.